

Ecoline
International

СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА- РЕГИОНАЛЕН ПРОЕКТ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОПШТЕСТВЕНИ ПРАШАЊА

септември 2022 година

СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА- РЕГИОНАЛЕН ПРОЕКТ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОПШТЕСТВЕНИ ПРАШАЊА

Изготвил:

Ecoline
International

Ecoline International Ltd.

(Софија, Бугарија)

Директор: Dr. Maia Gachechiladze-Bozhesku

Моб. Тел.: +38095 11 00 727

Е-пошта:

mgachechiladze@ecoline-int.org

SE SOLUTIONS
Advancing Environmental Sustainability

SE Solutions (Pty) Ltd. (Јужна Африка)

Директор: Sean O'Beirne

Тел.: +27 (0)12 643 0190

Моб. Тел.: +27 (0)82 903 9751

Е- пошта:

sobeirne@tiscali.co.za

Изготвено за:

Европска банка за обнова и развој

© Ecoline International Ltd., 2022

Се задржуваат сите права.

За секое користење на целосниот текст или дел од текстот се наведува дека овој документ е изворот.

ДЕТАЛИ ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТОТ И ИЗДАВАЊЕ:

Верзија	Изготвил	Ревидирал	Одобрил за издавање	Датум на издавање	Опис
1	Sean O'Beirne Maia Gachechiladze- Bozhesku	Sean O'Beirne	Maia Gachechiladze- Bozhesku	8 септември 2022 година	Нацрт верзија за проверка од ЕБОР
2	Како погоре	Како погоре	Како погоре	11 септември 2022 година	Нацрт верзија со вклучена проверка од ЕБОР и од клиентот
3	Како погоре	Како погоре	Како погоре	16 септември 2022 година	Конечна верзија за објава

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АПРВ	Акциски план за биолошка разновидност
Е&О	Еколошко и општествено
ЕБОР	Европска банка за обнова и развој
ОВЖС	Оцена на влијанието врз животната средина
АПЖСОП	Акциски план за животна средина и општествени прашања
СУЖСОП	Систем за управување со животната средина и општествените прашања
ПУЖСОП	План за управување со животната средина и општествените прашања
РОЕ	Рамка за обнова на егзистенцијата
ПОЕ	План за обнова на егзистенцијата
ЗБРМ	Здравје и безбедност на работното место
БИ	Барање за изведба (на ЕБОР)

ЕКОЛОШКИ И ОПШТЕСТВЕН АКЦИСКИ ПЛАН

Акционерското друштво Национални енергетски ресурси Скопје¹ (НЕР или „компанијата“) е државна компанија на Северна Македонија одговорна за гасоводната мрежа планира да изгради три подземни гасоводни делници („Проектот“) во Северна Македонија:

- Делница од 67 км во Северна Македонија на интерконекторот Грција – Северна Македонија,
- Делница од 28-км Свети Николе – Велес, и
- Делница од околу 35 км Гостивар- Кичево².

Финансирањето за Проектот се бара од меѓународните финансиски институции вклучително и Европската банка за обновување и развој (ЕБОР) и Европската инвестициска банка (ЕИБ- за делницата во Северна Македонија на интерконекторот Грција- Северна Македонија) (заедно „заемодавачите“).

Акциски план за животната средина и општествените прашања (АПЖСОП) претставен подолу е изготвен за **Проектот** во согласност со барањата на ЕБОР. АПЖСОП е заснован врз прегледот за усогласеност со а) Оцената на влијанието врз животната средина на интерконекторот (ОВЖС, 2021), Оцената на влијанието врз општеството (ОВЖС, 2021), Дополнителна оценка за влијанието врз животната средина и општеството (Дополнителна ОВЖС, 2022); б) ОЕОВ за делницата Свети Николе-Велес (2022) и в) Гап анализа за Проектот (2022) во однос на Еколошката и општествената политика на ЕБОР (2019) и барањата за изведба (БИ)³.

Со оглед на тоа дека трите гасоводи се во различна фаза од својот развој, нивото јавно објавување согласно барањата на ЕБОР и нивното земање предвид за финансирање од ЕБОР ќе се одвиваат во две фази:

- прво, еколошките и општествените документи за интерконекторот и за делниците Свети Николе – Велес (и делницата Гостивар-Кичево на високо ниво, до ниво на детали за делницата се познати од август 2022 година) ќе бидат јавно објавени за ревидирање од страна на засегнатите страни на англиски и на македонски јазик, и
- второ, еколошките и општествените документи за делницата Гостивар-Кичево ќе бидат објавени во подоцнежна фаза, кога ќе се изготват. За да се прикажат новите информации за делницата Гостивар-Кичево, релевантните еколошки и општествени документи за Проектот ќе бидат ажурирани и повторно објавени. Исто така, овие документи ќе бидат достапни и на албански јазик.

ЕБОР ќе одлучува за финансирањето на интерконекторот и делниците Свети Николе-Велес по завршувањето на периодот на објавување од 120 дена. ЕБОР ќе ја земе предвид делницата Гостивар- Кичево за финансирање само кога ќе се изготват нејзините еколошки и општествени документи и ќе се објават во период од 120 дена, во подоцнежната фаза.

ЕОАП е обемен документ во кој се опишуваат мерките потребни за усогласување на компанијата (клиентот на банката) и спроведувањето на Проектот со барањата на ЕБОР и националното законодавство на Република Северна Македонија (РНМ).

¹ Веб-страницата на компанијата е <https://mer.com.mk/en-US/ForUs/ZaMer>.

² Со оглед на тоа дека рутата ќе биде одново усогласена, должината на делницата може да се промени.

³ ЕБОР 2019. Еколошка и општествена политика. <https://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>.

НЕР е одговорен за спроведувањето на активностите на Проектот и на АПЖСОП.

Табела 1. Еколошки и општествен акциски план

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
БИ1	Оцена и управување со еколошките и општествените ризици и влијанија					
	Фаза пред изградба					
1.1	Корпоративно ниво Да се развие Систем за управување за животна средина и општествени прашања (СУЖСОП) кој ќе ги консолидира и комбинира сите барања за Е&О управување во врска со нацртот, изградбата и функционирањето на трите цевководи на Проектот. СУЖСОП треба да биде изготвен според применливите стандарди на ЕУ и со барањата за изведба (БИ) на ЕБОР.	Сите Е&О ризици и придобивки	БИ 1 на ЕБОР	НЕР со консултант	Пред какви било други проектни активности	Добри практики за Е&О управување во согласност со барањата на ЕБОР за трите цевководи со малку поплаки и минимален број инциденти
1.2	Корпоративно ниво Развивање на организациска Е&О политика во која детално се наведува заложбата на компанијата кон прашањата како што се активности со ниско ниво на јаглерод, спречување о загадување, управување и зачувување на биолошката разновидност, усогласеност со барањата на работодавецот итн.	Сите Е&О ризици и придобивки	БИ 1 на ЕБОР	НЕР со консултант	Пред какви било други проектни активности	Донесена Е&О политика. Добра практика на управување со Е&О во согласност со барањата на ЕБОР за сите три цевководи со малку поплаки и минимален број инциденти
1.3	Корпоративно ниво Како дел од СУЖСОП, развој и спроведување на постапка за промена на управувањето со цел да се осигури дека промени во првичниот нацрт, капацитет, локација или технологија за обработка се оценети од еколошки и општествени и какви било други нови влијанија и се соодветно адресирани и ублажени	Влијанијата од оцената и управувањето со Е&О што се резултат на промените во Проектот	БИ 1 и БИ 10 на ЕБОР	НЕР со консултант	Како дел од СУЖСОП	Постапката за промена на управувањето е донесена и применета
1.4	Сите делници Развој на Е&О спецификација во која детално се наведуваат барањата за Е&О вклучително и оние содржани во овој АПЖСОП, Рамка за обнова на егзистенцијата (РОЕ) и соодветните	Сите Е&О ризици поврзани со активностите за изградба за кои изведувачот е одговорен	БИ 1, БИ 2, БИ 3, БИ 4 на ЕБОР Национални закони	НЕР	Да се изготви пред објавување на тендерот/ документите за набавка	Е&О спецификациите се вклучени во тендерската документација. Добра практика на управување со Е&О во согласност со барањата

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	<p>акциски планови за биолошка разновидност (АПБР), како што е применливо за периодот на изградба, да се исполнат од страна на понудувачите за да се осигури дека во нивните понуди се обезбедени финансии</p> <p>Спецификацијата, меѓу другото, вклучува секако ублажување предвидено за изведувачот на изградбата за фазата на изградба така што обезбедените финансии се за тоа ублажување.</p>					на ЕБОР за сите три цевководи со малку поплаки и минимален број инциденти
1.5	<p>Сите делници Да се назначат наменски управители за Е&О и за здравје и безбедност на работното место (ЗБРМ) на кои ќе им помагаат наменски ресурси за Е&О и ЗБРМ за секоја од трите гасоводни делници 1) НЕР, 2) Изведувач за надзор над изградбата и 3) Изведувачи на изградба одговорни за спроведување на барањата од АПЖСОП. Да се обезбеди соодветна обука за БИ на ЕБОР.</p> <p>Управителите за Е&О и за ЗБРМ на изведувачот на изградбата ќе може да ги насочуваат градежните активности за тие да бидат во согласност со Е&О и со здравствените и безбедносните барања детално наведени во СУЖСОП и поврзаните Е&О планови за управување (ПУЖСОП).</p>	Сите Е&О ризици поврзани со градежни активности	БИ 1, БИ 4 на ЕБОР	НЕР; Изведувач за надзор над изградбата; Сите изведувачи на изградба	Одредби за имањето таков персонал да бидат внесени во тендерската документација; спроведување пред или во тек на изградба	Управители за Е&О и за ЗБРМ се назначени и обезбедена е поддршка за Е&О и ЗБРМ за сите делници на цевководите Добра практика на управување со Е&О во согласност со барањата на ЕБОР за сите три цевководи со малку поплаки и минимален број инциденти
1.6	Развој на единствен Регистар за Е&О заложби за да се соберат сите мерки за избегнување и ублажување како што е наведено во соодветните документи од ОВЖСОП и да се вклучат во тендерските спецификации и Е&О плановите и плановите за здравје и безбедност на работното место, во зависност што е соодветно.	Сите Е&О вклучително здравје и безбедност на работното место, ризици поврзани со градежни активности.	БИ 1 на ЕБОР	НЕР	Одредби за имањето таков персонал да бидат внесени во тендерската документација; спроведување пред или во	Се следи, проверува и известува спроведувањето на сите заложби.

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
					тек на изградба	
1.7	Сите делници Изготвување на мапа за усогласување на Е&О ризиците врз основа на избраните рути и одобрен распоред за градба за да се назначат клучните ризици од градбата на трети страни, како и оперативните активности (и други ризици) како дел од усогласување на цевководот. Овие ризици вклучуваат, но не се ограничени на премини на патишта и реки, близина до чувствителна општествена инфраструктура како што се училишта, болници, верски објекти, барања и време за стекнување земјиште, чувствителни карактеристики на животната средина и барања за управување на истата, особено во однос на сезонски периоди (односно избегнување сезони на парење итн.).	Е&О ризици што се однесуваат на сензитивни Е&О рецептори	БИ 1 на ЕБОР	Управителот за Е&О Изведувач за надзор над изградбата заедно со управителите за Е&О на НЕР;	Пред какви било проектни активности за Изведувачот за надзор над изградбата	Нема оштетување или загуба на убавините на чувствителните рецептори
1.8	Развој и спроведување Постапка за управување со изведувачи на изградба за да се управуваат со нивните Е&О аспекти, вклучително и здравје и безбедност на работното место, изведба согласно БИ на ЕБОР и националните регулативи.	Ефективно управување на Е&О изведбата на изведувачот и подобрена безбедност на нивното работење.	БИ1, БИ2, БИ3, БИ4, БИ8 Национални регулативи	НЕР	Изготвување пред газата на градба и спроведување во текот на истата	Изготвена е и применета Постапката на НЕР за управување со изведувачите на изградба ЕБОР на годишно ниво добива известување за исходите од управувањето со изведувачите
1.9	Сите делници . Да се наведат сите обврски за следење и известување како што е наведено во ОВЖСОП како дел од Делокругот на работа за изведувачот на следење на изградбата. Информациите од мрежата на следење ќе бидат доставени до НЕР.	Сите Е&О ризици поврзани со градежни активности	БИ 1 на ЕБОР	Изведувач на надзор на изградба	Пред изградба	Извршено висококвалитетно управување за Е&О изведба
1.10	Делница Гостиар- Кичево Да се изготви ОВЖСОП за делницата Гостиар- Кичево за да ги исполни барањата	Сите Е&О ризици	БИ 1 на ЕБОР и сите останати применливи БИ	НЕР, Консултант	Пред второто 120-дневно објавување	ОВЖСОП во согласност со барањата на ЕБОР

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	на ЕБОР вклучително и одржување консултации за опсегот на проектот. [НБ: Во случај МЖСПП да бара ОВЖСОП како дел од националниот процес за издавање дозволи, НЕР ќе ги оцени недостатоците и ќе изготви дополнителна ОВЖСОП за оваа делница во согласност со барањата на ЕБОР].					
1.11	Спроведување на сите ублажувања и активности за следење од следните Е&О документи: 1. Оцена на влијанието врз животната средина на интерконекторот (ОВЖС, 2021); Оцена за општествено влијание (ОВЖС, 2021); и Дополнителна оцена за влијанието врз животната средина и општествените прашања (Дополнителна ОВЖСОП, 2022); и 2. ОВЖСОП за делницата Свети Николе-Велес (2022).	Сите Е&О ризици	БИ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, и 10 на ЕБОР	Изведувач на изградба во текот на фазата на изградба под надзор на НЕР и на изведувачот за надзор	Како што е побарано во Е&О документите	Целосно спроведување на сите Е&О барања за ублажување и следење.
	Фази на изградба и на функционирање					
1.12	Ангажман независен Е&О консултант на заемодавачот за да ја следи изведбата на Проектот согласно барањата на ЕБОР. НБ: = Описот на работни задачи за овој консултант се договара со ЕБОР пред ангажирањето на истиот	Постигната усогласеност со Е&О заложбите на Проектот	барања на ЕБОР	НЕР / консултант избран од ЕБОР	Квартално во текот на изградбата и два пати годишно во текот на функционирањето	Извештаи за следење доставени до ЕБОР и НЕР; Спроведени се корективните активности наведени во извештаите за следење
1.13	До ЕБОР да се достават годишни Е&О извештаи за напредокот на АПЖСОП и за Е&О изведбата на Проектот.	Навремено следење на Е&О заложбите на Проектот.	БИ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, и 10 на ЕБОР	НЕР	Како што е договорено во Договорот за заем	До ЕБОР се доставени годишни извештаи
БИ2	Трудови и работни услови					
	Фаза пред изградба					
2.1	Корпоративно ниво	Подобрено	БИ2 на ЕБОР	НЕР	Пред почеток	Ажурирана е Политиката

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	<ul style="list-style-type: none"> Ажурирање и спроведување на обемната политика за човекови ресурси (ЧР) при што се потврдува заложбата за усогласеност со БИ2 на ЕБОР. Да се известат персоналот и изведувачите за одредбите од оваа Политика за ЧР. Во Политиката за ЧР да се вклучат јасни заложби за недискриминација, еднакви можност и начела за спречување и одговор на родово базирано насилство и злоставување (РБНЗ). Да се пренесат горенаведените заложби во постојните постапки за човечки ресурси и да се известат персоналот и изведувачите за овие заложби. 	<p>управување со ресурси, намален ризик од несоодветни односи меѓу работникот и управата</p>	<p>Белешка кон Упатството на ЕБОР: „Политики за човечки ресурси и документација на вработени“ (2017) SA 8000:2014, ISO 26000; Добра меѓународна практика⁴</p>		на изградбата	<p>за човекови ресурси и дополнителни процедури се донесени и проследени до вработените на Компанијата и до персоналот на изведувачот.</p> <p>Резултатите од следењето се доставуваат на годишно ниво.</p>
2.2	<p>Сите делници</p> <p>Да се воспостави механизам за поплаки на работниците што ги задоволува барањата од БИ2 на ЕБОР (вклучително и поднесување анонимни и усни поплаки) и што ќе може да ги користи персоналот на НЕР, како и надворешните работници.</p> <p>Да се известат работниците и надворешните работници (изведувачи) за механизмот за поплаки на работниците и неговата примена.</p>	<p>Подобрено управување на општествените ризици. Сите поплаки се земаат предвид и соодветно се постапува по истите.</p>	БИ2 на ЕБОР	Компанијата / експерти од трети страни ако е потребно	Пред почеток на изградбата и се спроведува во текот на животниот циклус на проектот	<p>Постапката за поплаки е донесена и објаснета на работниците и изведувачите.</p> <p>Се води Дневник на поплаки на работниците за да се увиди статусот на секоја поплака и на активностите преземени за постапување по истата.</p> <p>Резултатите од поплаките се доставуваат на годишно ниво.</p> <p>Постапката за поплаки е донесена и објаснета на вработените и изведувачите.</p>

⁴ На пример, Упатство за постапување по родово базирано насилство и злоставување на ЕБОР, МФК и ПЕК: Добри практики за приватниот сектор (2020).

<https://www.ebrd.com/news/2020/new-guidance-for-private-sector-on-addressing-risks-of-genderbased-violence-and-harassment.html>

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
2.3	Сите делници Да се спроведе скрининг оцена за синџирот на снабдување за принудна работа и работа на деца кога ќе се потврди вклученоста на компании од странство за да се обезбедат материјали и персонал (или да се побара Изведувачот на градбата да ја изврши оваа задача).	Да се избегне ризикот компаниите од странство кои се „примарните добавувачи“ на Проектот да ги прекршат трудовите политики на државата и на ЕБОР.	БИ2 на ЕБОР	НЕР (или изведувачот на изградбата)	Пред почеток на изградбата	Оцена на ризик на синџирот на снабдување
2.4	Делница Свети Николе- Велес Да се обврзе изведувачот на изградбата да организира привремени капацитети на терен за работниците во согласност со барањата на ЕБОР.	Безбедни услови на работа за теренските работници	БИ2 и БИ4 на ЕБОР и националните регулативи	НЕР, изведувач на изградбата	Да се вклучи во тендерската документација	Теренски капацитети за работниците се достапни и оценети за усогласеност
2.5	Интерконектор • Да се обврзе изведувачот за изградба да изготви План за сместување на работници (во зависност од стратегијата за сместување што ќе се користи) за да се утврдат стандардите за сместување на работниците и посебните мерки за управата (ако е потребно сместување). • Да се провери и одобри овој план пред неговото спроведување.	Безбедни услови за живот на работниците	БИ2 на ЕБОР, ЕБОР / МФК ⁵ Белешка за Упатство: Сместување на работникот: Процеси и стандарди (2009)	НЕР, изведувач на изградбата	Да се вклучи во тендерската документација	Изготвен е и спроведен План за сместување на работниците.
Фаза на изградба						
2.6	Сите делници Квартална проверка на условите за сместување на работниците и мобилните теренски капацитети за работниците според стандардите на заемодавецот како дел од шемата за Е&О следење и постапката за управување со изведувачот. Да се води евиденција.	Безбедни услови за живот на работниците	БИ2 на ЕБОР, ЕБОР / МФК, Белешка за Упатство: Сместување на работникот: Процеси и стандарди (2009)	НЕР со поддршка од изведувачот за надзор	Во текот на изградбата	Инспекциска евиденција

⁵ Меѓународна финансиска корпорација

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
2.7	Сите делници Квартално следење на работната изведба и на работните услови на изведувачите. Да се води евиденција.	Безбедни услови за живот на работниците	БИ2 на ЕБОР	НЕР со поддршка од изведувачот за надзор	<i>Во текот на изградбата</i>	Евиденција од следењето.
БИ3	Ефикасност на ресурсите и спречување и контрола на загадувањето					
	Фаза пред изградба					
3.1	Сите делници Развој и спроведување на План за управување со почвата вклучително и мерки за спречување ерозија, обнова и рехабилитација на оштетеното земјиште по изградбата.	Почвени ресурси	БИ6 на ЕБОР	Изведувач – изготвува планови; НЕР и изведувачот што врши надзор врз изградбата- ги проверуваат и одобруваат плановите;	<i>Во тендерската документација се вклучува одредба за изготвување на план; изготвување на план- пред изградба: спроведување на план- во текот на изградбата.</i>	Нема намалување на плодноста на почвата долж отпечатокот на цевководот.
3.2	Сите делници Развој и спроведување на План за управување со квалитетот на воздухот и емисијата на стакленички гасови.	Квалитет на воздухот	БИ3 на ЕБОР	ЕБОР ги проверува и дава коментари за плановите по кои НЕР и изведувачот мора да постапат.		Нема константни намалувања на квалитетот на воздухот и нема поплаки за прашина
3.3	Сите делници Изготвување и спроведување План за управување со бука и вибрации.	Вознемирување од бука и можно оштетување на градбата	БИ3 на ЕБОР			Нема оштетување на постојните градби или структури
3.4	Сите делници Развој и спроведување на План за управување со отпад.	Отпад	БИ3 на ЕБОР			Севкупно намалување на создадениот отпад и потврда за безбедно отстранување на отпад за кој било потребно отстранување
3.5	Сите делници Изготвување и спроведување План за управување со опасни материјали вклучително и спречување и противмерки од протекување и осигурување дека локациите имаат адекватни пакети за чистење достапни за справување со протекување.	Почва, површина и подземна вода	БИ3 на ЕБОР			Нема загуба на делови од опасните материјали на градилиштата. Нема загадување на подземните и/или површинските води. Нема нетретирани протекувања на градилиштата.

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	Фаза на изградба					
3.6	Сите делници Преминување на сите водни текови со користење на хоризонтално бушење без притоа да се прекине природното речно корито. Да биде забрането возила да поминуваат преку таквите природни водни текови. Може да се изградат привремени мостови под услов да не ги дестабилизираат речните брегови и да предизвикаат ерозија.	Заштита на речните хабитати	БИ 3, БИ6 на ЕБОР	Изведувач на надзор врз изградбата и НЕР да контролираат; Изведувач на изградбата да спроведува	Пред премините на реката	Нема загуба на речните хабитати како резултат на премините на реката
3.7	Да се осигури дека полнењето гориво или постапувањето и складирањето какви било опасни материјали не се случува во зоните за заштита на водите и во тампон-зоните.	Заштита на водите	БИ3 на ЕБОР	Изведувачот на надзорот врз изградбата да провери; изведувачот на изградбата да спроведе	Во текот на фазата на планирање на локацијата и во фазата на изградба	Параметрите за квалитет на водата соодветствуваат со минималните стандарди
БИ4	Здравје, безбедност и сигурност					
	Фаза пред изградба и фаза на изградба					
4.1	Сите делници Изготвување и спроведување План за управување со здравје и безбедност на работното место во фазата на изградба.	Соодветно управување со опасностите и ризиците во однос на ЗБРМ	БИ4 на ЕБОР, национални барања и барања на ЕУ	Изведувачот ги изготвува плановите; НЕР и Изведувачот за надзор врз изградбата- ги проверуваат и одобруваат плановите и го следат спроведувањето;	Во тендерската документација да се вклучат одредби за изготвување на план; изготвување на планот- пред изградба и спроведување на планот во текот на изградбата	Годишно известување за инциденти поврзани со ЗБРМ. Нема повредни, несреќни случаи или несакани здравствени ефекти за градежните работници.
4.2	Сите делници Се претпоставува дека цевководните делници ќе бидат заварени и обложени надвор од ровот и како такви нема да има потреба работниците да влегуваат во ровот. Ако е потребно работниците да влезат во ровот, мора да се преземат активности за спречување на колапс на ѕидот на ровот и на други можни опасности.	Безбедност на работниците	БИ4 на ЕБОР, национални барања и барања на ЕУ			Годишно известување за инциденти поврзани со ЗБРМ. Нема повредени работници како резултат на колапс на ровот.

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
4.3	Сите делници Да се идентификуваат патиштата за пристап што ќе се користат за превоз на опрема и машинерија и да се документира нивната состојба. Да се спроведе ревизија за безбедноста на патиштата за да се осигури дека сообраќајот поврзан со Проектот нема да го влоши квалитетот на патиштата, да предизвика зголемена врева, вибрации или ризик од сообраќаен метеж и сообраќајни несреќи.	Спречување на сообраќајни несреќи	БИ4 на ЕБОР, национални барања и барања на ЕУ			Наодите од ревизијата за безбедност на патиштата се проследени и потребните следни активности се одобрени и спроведени од страна на изведувачите
4.4	Сите делници Да се изготви и спроведе План за управување со сообраќајот во текот на фазата на изградба. Овој план да се заснова врз горенаведената ревизија за патна безбедност за потенцијална изградба на сообраќајни патишта за Проектот.	Безбедност и/или несакани здравствени ефекти на трети страни	БИ4 на ЕБОР, национални барања и барања на ЕУ			Годишен извештај за какви било ЗБРМ и инциденти во заедницата. Плановите за управување со сообраќајот во текот на фазата на изградба се изготвени и спроведени. Нема негативни ефекти, нема повреди и нема поплаки од трети страни како резултат на проектот за цевковод.
4.5	Сите делници Да се осигури дека изведувачот на изградбата се обврзува да изготви План за управување со безбедност во фазата на изградба за да се следи интегралноста и безбедноста на инсталациите и да се спречи каков било неовластен пристап. Обезбедувањето мора да биде проверено и обучено согласно спроведувањето на доброволните начела, безбедност и човекови права на ООН.			НЕР и Вршител на надзорот		
4.6	Сите делници Да се осигури дека изведувачот на изградбата изготвува и спроведува Кодекс на однесување на работниците.			НЕР со поддршка од Вршител на надзорот	Пред изградбата и по ангажирањето нови	

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
					работници	
4.7	Сите делници: Да се побара од изведувачите да за вршат Студија за целосен безбедносен дизајн и Студијата за опасности и операбилност (СЦБД/СОО) и оцена на Ниво на интегрална безбедност (НИБ) и да се осигури дека препораките се спроведени.	Оперативни безбедносни ризици	Барања на ЕУ вклучително и EN1594:2013 и други применливи технички стандарди и директиви на ЕУ (пр. Директива АТЕКС 2014/34/EU).	Изведувачите-изготвуваат оцена; НЕР и вршителот на надзор- прават проверка и ги одобруваат плановите и осигуруваат нивно спроведување	Пред започнување на изградбата	Наодите од ЦВБД и СОО студиите се пријавени и активностите се вклучени во релевантните технички спецификации, изјави за безбедност, Е&О планови и планови за здравје и безбедност, итн. Нема абнормални операции што претставуваат ризик за човечка повреда или за оштетување на животната средина.
4.8	Сите делници Да се изготви и спроведе План за подготвеност и одговор во итни случаи во фазата на изградба врз основа на резултатите на моделирањето на ризик факторите (односно локација на цевководот и надземните инсталации, нивната близина до области подложни на екстремни временски настани или природни опасности, други високоризични индустриски инсталации, итн.).	Абнормални настани и несреќи	БИ4 и 3 на ЕБОР, национални барања и барања на ЕУ	Изведувачот-изготвува планови; НЕР и вршителот на надзор- прават проверка и ги одобруваат плановите и осигуруваат нивно спроведување	Изготвување пред почеток на градежните работи и спроведување во текот на изградбата	Изготвен и спроведен е План за подготвеност и одговор во итни случаи во фазата на изградба Годишно известување за инциденти поврзани со ЗБРМ. Нема несакани здравствени ефекти и нема повреди како резултат на инциденти поради итна состојба. Во случај на повреда следи брза и ефективна евакуација и непосредна медицинска грижа.
	Оперативна фаза					
4.9	Сите делници Да се изготви и спроведе План за подготвеност и одговор во итни случаи во оперативната фаза врз основа на резултатите на моделирањето на ризик факторите и параметрите како што е тековната локација и капацитетот на	Оперативни здравствени и безбедносни ризици	БИ4 на ЕБОР, национални барања и барања на ЕУ	НЕР (оператор со цевководот)	Пред почетокот со работа	Воспоставен План за подготвеност и одговор во итни случаи во оперативната фаза

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	инфраструктурата на цевководот, доминантните временски услови, близина на сензитивни рецептори и други високоризични индустриски активности што може да го зголемат ризикот и да доведат до итна состојба, екстремни временски настани и подложност на областите од Проектот на природни опасности.					
4.10	Сите делници Да се изготви и спроведе Оперативен план за здравје и безбедност на работното место.					Воспоставен Оперативен план за здравје и безбедност на работното место.
БИ5	Стекнување земјиште, рестрикции за користење земјиште и недоброволно преселување					
	Фаза пред изградба					
5.1	Сите делници Да се изготват Планови за обнова на егзистенцијата (ПОЕ) за конкретната делница врз основа на начелата и барањата наведени во Рамката за обнова на егзистенцијата (РОЕ) на Проектот, ПОЕ да се договорат со ЕБОР, да се распредели потребниот буџет за РОЕ и да се спроведат тие планови.	Да се избегне влијание врз егзистенцијата на луѓето засегнати од Проектот (ЛЗП) Спречување на конфликт/ подобрување на односите со ЛЗП	БИ5 Национално законодавство	НЕР со поддршка од консултантите за обнова на егзистенцијата и во соработка со надлежните власти	Изготвување – веднаш по потврдување на деталниот нацрт по делница; надомест- пред изградба. Спроведување и следење во текот на изградбата и понатаму.	Изготвени се ПОЕ во консултација со ЛЗП и договорени со ЕБОР, објавени и спроведени.
5.2	Корпоративно ниво Да се ангажира компетентен експерт за преселба/егзистенција, искусен во спроведувањето на ПОЕ усогласени со БИ5 на ЕБОР, да го обучи персоналот на НЕР одговорен за надзор и/или спроведување на РОЕ и на ПОЕ.	Градење на капацитетите за спроведување на стекнување земјиште и егзистенција според барањата на ЕБОР	БИ 5	НЕР	При изготвување и спроведување на ПОЕ	Персоналот на НЕР е обучен и за тоа се обезбедени докази.
5.3	Делница Гостивар- Кичево Повторно да се усогласи делницата Гостивар- Кичево за да се избегне физичка преселба и да се минимизира економско	Избегнување физичка преселба	БИ 5	НЕР	Во текот на нацртот на работите	Не е предизвикана физичка преселба.

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	поместување.					
	Фаза на изградба					
5.4	Сите делници Редовно следење на изведбата на изведувачот на изградбата во однос на влијанијата врз земјиштето и имотот и обврска за изведувачот на изградбата да ги санира штетите во согласност со барањата од РОЕ и ПОЕ.	Избегнување влијанија и соодветно следење	БИ 5	НЕР и вршителот на надзор	<i>во текот на подготовката на местото и изградбата</i>	Нема нанесена штета или нема ненадоместена/несанира на штета
5.5	Сите делници По завршувањето на ПОЕ, да се ангажираат независни експерти (организации) да спроведат Ревизија за завршување на преселбата.	Оцена на ефективностата на испораката на ПОЕ и осигурување дека нема негативни влијанија врз ЛЗП	БИ5	ПИА/ Компанијата/ експерти од трети страни	Кон/по завршување на ПОЕ согласно распоредот предложен во истите	Обемот на работни задачи за завршување на Ревизијата е договорен со ЕБОР Извештај за ревизијата е доставен до ЕБОР на разгледување
БИ6	Зачувување на биолошката разновидност и одржливо управување со живите природни ресурси					
6.1	Интерконектор: Да се осигури спроведување на АПБР вклучително и наменето ублажување на биолошката разновидност и активности за следење за интерконекторот. Да се осигури дека квалификуван кадар е назначен за следење на биолошката разновидност и дека е одобрен соодветен буџет.	Загуба на биолошка разновидност	БИ 6 на ЕБОР	НЕР со поддршка од консултанти	Како што е наведено во Е&О документите: пред изградба, во текот на изградбата и во текот на работата	Соодветно спроведување на АПБР; Не е нанесена штета на високочувствителни хабитати, нема нето загуба на природни хабитати и нето добивка на критични хабитати
6.2	Делница Свети Николе- Велес: Да се осигури спроведување на АПБР вклучително и наменските активности за ублажување и следење на биолошката разновидност за делницата Свети Николе-Велес. Да се осигури ангажман на квалификуван кадар за следење на биолошката разновидност и за одобрување					Обезбеден е статус на правна заштита и утврдени и документирани се релевантни активности рестрикција на индустриски развој пред расчистување на

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	на потребниот буџет.					земјиштето и изградба и проследување на АПБР во согласност со начелото за адаптивно управување
6.3	Сите делници Да се дефинира максималната должина на отворениот ров пред изградбата на цевководот и пополнетиот дел и да се одржува таа должина во текот на фазата на изградба. Ако има задоцнување со поставувањето на цевката, тогаш копањето на ровот ќе биде одложено за тоа време. Со ова ќе се намали ризикот животни да паѓаат во отворениот ров.			изведувач на изградбата и вршителот на надзор		Се собираат и анализираат податоци за следење инвазивни видови во однос на минималните критериуми пред изградба и се постапува соодветно
6.4	Да се постават соодветни бариери околу рововите и какви било ископини и да се осигури безбеден премин за животните.					Се собираат и анализираат податоци за следење за животински лешови идентификувани на локациите на проектот и се изготвени релевантни мерки за ублажување
6.5	Сите делници Да се спроведат мерки за спречување од ерозија на стрмните наклони и за да се спречи ерозија, и за да се заштити стабилноста на ровот.					Редовно следење и известување за ефективноста на мерките за заштита од ерозија, особено по екстремни временски настани (пр. прекумерни врнежи; топење, поплавување, лизгање на земјиште, земјотреси, итн.)
6.6	Сите делници Сите природни живеалишта изгубени како резултат на цевководот не бараат нет загуба на таквото живеалиште како конечен исход од проектот.					Области на критични видови хабитати погодени од проектот се поголеми по завршување на
6.7	Сите делници Сите критични живеалишта изгубени како резултат на цевководот бараат нето добивка за таквото живеалиште како конечен исход од производот.					
6.8	Сите делници Сите области идентификувани како области со многу висока сензитивност на					

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	живеалиштата целосно ќе се избегнуваат од рутата на цевководот. Ако таквото избегнување не е возможно, тогаш нема да се изврши изградба во текот на сензитивните сезони и работниот појас треба да се намали на минимум. Сите чувствителни области треба да се мапираат и означат за да се осигури дека изведувачите на изградбата се придржуваат до рестрикциите и ги спроведуваат мерките за ублажување како што е наведено во АПБР.					проектот отколку по неговото започнување.
6.9	Сите делници Формалниот статус за заштита на местата идентификувани како потенцијални емералд подрачја што се директно погодени од отпечатокот на цевководот мора да се одредат заедно со наведените барања за заштита. Барањата за заштита мора да се применуваат за проектот и целосно да се почитуваат, дури и ако тоа значи промена на рутата на цевководот.					
БИ8	Културно наследство					
	Фаза пред изградба					
8.1	Сите делници Да се осигури дека Постапката за случајно наидување на културно наследство е вклучена во тендерската документација и следење на нејзиното спроведување. Обука за оваа постапка во договорната документација.	Спречување нанесување штета или уништување на културното наследство	БИ 8 на ЕБОР и национално законодавство	НЕР	Пред објава на тендерот; обука на изведувачите – пред изградба; спроведување во текот на изградбата	Релевантна обука обезбедена за изведувачите за изградба и применета постапка
8.2	Делница Гостивар- Кичево • Да се осигури дека при тековното повторно поставување на делницата Гостивар-Кичево ќе се избегне културно, вклучително и археолошко, наследство.	Избегнување влијанија врз културното наследство	БИ 8 на ЕБОР и национално законодавство	НЕР	Во текот на работните зафати за повторно поставување	Новата ОВЖСОП содржи оцена на влијанијата врз материјалното и нематеријалното културно наследство и соодветно

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	<ul style="list-style-type: none"> Да се оценат влијанијата на повторното поставување врз културното наследство и изготвување соодветно ублажување на истото во новата ОВЖСОП. 					ублажување
БИ10	Објавување информации и ангажман на засегнатите страни					
	Фаза пред изградба					
10.1	Сите делници Да се објават Е&О документите од Проектот на македонски и на англиски јазик за интерконекторот и за делницата Свети Николе- Велес	Подобрена промоција/ пристапност на документите на Проектот, подобра комуникација и односи со засегнатите страни, спречување конфликти/ поплаки	Барања на ЕБОР за проекти од категорија А	НЕР	септември, 2022 година	Доставени докази за објава
10.2	Откако ќе се изготват Е&О документите за делницата Гостивар-Кичево , да се објават за период од 120 дена на македонски, албански и англиски јазик, заедно со ажурираниот План за ангажман на засегнатите страни (ПАЗС), Нетехничкото резиме (НР), РОЕ и АПЖСОП.		Барања на ЕБОР за проекти од категорија А	НЕР, Консултант	Кога ќе бидат изготвени Е&О документите	Доставени докази за објава
	Во текот на животниот циклус на проектот					
10.3	Сите делници: Да се спроведе проектниот ПАЗС. Да се провери, ажурира и објави ПАЗС, како што е потребно, пр. по периодот на објава да се внесат добиените повратни мислења и/или да се приспособат стратегиите за ангажман; пред почеток на делниците на гасоводот; кога се идентификуваат нови засегнати страни или кога доаѓа до промени во Проектот или достапни се нови Е&О информации.	Спречување конфликти / поплаки, подобрување на односите со засегнатите страни и намалување на ризикот од влијание врз заедниците	БИ 10 на ЕБОР, Политика за пристап до информации на ЕБОР и Директива за пристап до информации	НЕР	Почеток на спроведување во нацртната фаза и се продолжува во текот на Проектот	Евиденција за ангажираност на засегнатите страни; Ажуриран и објавен ПАЗС како што е соодветно
10.4	Сите делници Да се документираат настаните на ангажман на засегнатите страни за		БИ 10 на ЕБОР	НЕР		Евиденција за ангажираност на засегнатите страни

Бр.	Активност	Еколошки & општествени ризици (одговорност/придобивки)	Барања (законодавни, ЕБОР, БИ, Најдобра практика)	Ресурси, потреби за инвестиции, одговорност	Временска рамка	Цел и критериуми за оцена за успешно спроведување
	Проектот и да се води дневник за комуникација/ евиденција за ангажман на засегнатите страни.					
10.5	Сите делници: Да се спроведи постапка за поплаки за надворешни засегнати страни во согласност со БИ10 на ЕБОР, меѓу другото, да се вклучат канали за анонимни и доверливи поплаки.		БИ 10 на ЕБОР	НЕР		Постапката за поплаки е изготвена и спроведена (и до неа може да се пристапи на веб-страницата) Се чува Дневник на поплаки за да се увиди статусот на секоја поплака и преземените активности Резултатите од поплаките се доставуваат годишно